Lieta Nr.A420211718
Lietas arhīva Nr. AA43-0187-20/5
ECLI:LV:ADAT:2020:0408.A420211718.14.L

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 8.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Diāna Makarova,
tiesneši Kaspars Berķis un Lauma Paegļkalna

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par Baldones novada domes 2018.gada 24.aprīļa lēmuma Nr.4 (sēdes protokols ?19) atcelšanu, sakarā ar Baldones novada domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs /pers. B/ 2018.gada 19.aprīlī ar SIA "/Nosaukums/" noslēdza pirkuma līgumu (turpmāk – pirkuma līgums), ar kuru SIA "/Nosaukums/" pārdod, bet pieteicējs pērk nekustamo īpašumu /adrese/ kadastra numurs /numurs A/(turpmāk – strīdus nekustamais īpašums).

[2] 2018.gada 23.aprīlī pieteicējs vērsās Baldones novada domē (turpmāk – dome), lūdzot izskatīt jautājumu par pašvaldības pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu.
Izskatot pieteicēja iesniegumu, dome 2018.gada 24.aprīlī pieņēma lēmumu Nr.4 (sēdes protokols ?19), kas labots ar domes 2018.gada 10.maija lēmumu Nr.5 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums). Ar pārsūdzēto lēmumu nolemts izmantot pirmpirkuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu, jo pašvaldībai tas ir nepieciešams pašvaldības funkciju pildīšanai – kapsētas paplašināšanai.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā.
Pieteikumā un tā precizējumos pausts viedoklis, ka pārsūdzētais lēmums ir atceļams, jo dome nav pietiekami pamatojusi nepieciešamību pēc strīdus nekustamā īpašuma pašvaldības funkciju pildīšanai. Atbilstoši mākslera sniegtajai informācijai strīdus nekustamais īpašums tika pārdots jau aptuveni 5-6 gadus pirms pirkuma līguma noslēgšanas, un līdz pat pirkuma līguma noslēgšanai dome par strīdus nekustamo īpašumu nav izrādījusi nekādu interesi. Par to liecina arī Baldones novada pašvaldības Baldones novada Attīstības programmas 2014.-2020.gadam Rīcību un investīciju plāns, kā arī programmas stratēģiskā daļa. Rīcības plānā nav pieminētas darbības, kas saistītas ar kapu apsaimniekošanu vai paplašināšanu, vienlaikus ir paredzēti vairāki pasākumi, lai attiecīgajā teritorijā uzlabotu investīciju vidi, attīstot ražošanu. Strīdus nekustamais īpašums saskaņā ar Baldones novada teritorijas plānojumu 2013.-2024.gadam (turpmāk –Teritorijas plānojums) grafisko daļu atrodas Rūpniecības teritorijā, taču kapsētas var veidot Meža teritorijā. Turklāt strīdus nekustamais īpašums nav piemērots kapsētas izmantošanai, jo tajā ir izbūvēta meliorācijas sistēma.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu pieteikums apmierināts un pārsūdzētais lēmums atcelts.
Spriedumā norādīti šādi argumenti un apsvērumi.
[4.1] No likuma "Par pašvaldībām" 78.panta pirmās daļas un Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumiem Nr.919 "Noteikumi par vietējo pašvaldību pirmpirkuma tiesību izmantošanas kārtību un termiņiem" (turpmāk – noteikumi Nr.919) izriet, ka gadījumā, ja pašvaldība lemj par pirmpirkuma tiesību izmantošanu, tās lēmumā ir jābūt ietvertiem lēmuma izdošanas un satura lietderības apsvērumiem. Pārsūdzētajā lēmumā ir atsauce uz likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēto pašvaldības autonomo funkciju gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, kas cita starpā ietver kapsētu izveidošanu un uzturēšanu. Tiesa nevar iejaukties pašvaldības rīcības brīvībā, pašvaldības vietā izlemjot, kā labāk un lietderīgāk būtu organizējama kapsētu apsaimniekošana. Taču pašvaldības lēmums nedrīkst pārkāpt patvaļas aizlieguma principu. Līdz ar to tiesas izvērtējums var aprobežoties vienīgi ar to, vai pārsūdzētais lēmums ir pienācīgi pamatots ar tā pieņemšanai nepieciešamiem faktiem un no tiem izrietošiem objektīviem un racionāliem

juridiskiem apsvērumiem.

[4.2] Pašvaldība kapsētu uzturēšanas funkcijas īstenošanu pārsūdzētajā lēmumā pamatoja ar nepieciešamību paplašināt Klapu kapu teritoriju. Tādēļ tiesai ir jāpārbauda, vai pašvaldība, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, noskaidroja faktus, no kuriem izriet, ka pastāv nepieciešamība konkrēto kapu paplašināšanai.

[4.3] Lietā ir domes 2018.gada 24.aprīļa sēdes audioieraksts, no kura izriet, ka domes sēdes laikā par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu ziņoja domes darbiniece, zemes ierīkotāja /pers. E/, kura pauda viedokli, ka pašvaldībai ir jārisina problēma saistībā ar kapu paplašināšanu, jo vietu skaits kapos strauji sarūk. /pers. E/ atzīmēja, ka Klapu kapi no lauku kapiem ir tuvākie pilsētai un viegli piebraucami.

Novērtējot audioierakstā fiksēto domes sēdē apspriesto, tiesa konstatēja, ka domes sēdē netika minēti konkrēti fakti, kas pamatotu apgalvojumu par apbedījuma vietu nepietiekamību.

Lietā ir iesniegts /pers. E/ 2018.gada 29.jūnijā sagatavots atzinums, kas adresēts domei un kurā norādīts, ka Baldones pilsētas kapos 0,32 ha liela platība aizpildās ar jauniem apbedījumiem apmēram piecos gados.

Būdama nopratināta liecinieces statusā, /pers. E/ tiesā liecināja, ka, saņemot pieteicēja 2018.gada 23.aprīļa iesniegumu, sākotnēji sagatavoja viņam labvēlīgu lēmuma projektu, bet turpmāk, apspriežot šo jautājumu ar domes atbildīgo amatpersonu /pers. F/, priekšroku guva viedoklis, ka pirmpirkuma tiesības būtu izmantojamas, tamdēļ šis jautājums tika virzīts apspriešanai un koleģiāla lēmuma pieņemšanai domes sēdē. /pers. E/ arī skaidroja, ka jautājums par kapu paplašināšanu Baldonē kļuva aktuāls jau pirms vairākiem gadiem. Bija notikušas sarunas domes darbinieku starpā. Tāpat iepriekš bija notikušas pārrunas ar Klapu kapiem pieguļošā zemes gabala īpašnieci par tā atsavināšanu pašvaldībai, taču tās nav noslēgušās ar vienošanos par darījumu. /pers. E/ liecināja, ka kartēs var redzēt, cik aptuveni ir brīvo apbedījuma vietu kapos, un laika gaitā ir redzama tendence tām samazināties. Tāpat /pers. E/ liecināja, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī netika noskaidrota konkrēta informācija tieši par Klapu kapiem. Galvenā problēma nebija tā, ka pieejamo apbedījuma vietu trūktu tieši Klapu kapos, bet gan tā, ka to vietu skaits strauji samazinās Baldones galvenajos kapos, kam nepieciešams attiecīgs risinājums. Precīzāki dati tika sagatavoti pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas.

[4.4] Lietā ir Baldones lauku kapu pārzines /pers. G/ 2018.gada 2.jūlijā sagatavots atzinums, kas adresēts domei un kurā norādīts, ka Klapu kapu platība ir 0,7097 ha. Tajos ir apmēram 300 apbedījumu un apmēram 30 brīvu ģimenes apbedījuma vietu. Atzinumā norādīts, ka Baldones novadā katru gadu palielinās iedzīvotāju skaits un pieaug vidējais mirstības līmenis. Klapu kapos gada laikā tiek apbedīti vidēji 6-8 mirušie. Atzinumā prognozēts, ka tuvāko piecu gadu laikā Klapu kapos būs aizņemtas visas apbedījuma vietas.

/pers. G/ tiesas sēdē liecinieces statusā liecināja, ka pārsūdzētā lēmuma sagatavošanas procesā viņa nebija iesaistīta un uzzināja par to tikai pēc tā pieņemšanas. /pers. G/ skaidroja, ka viņas pārziņā esošajos lauku kapos apbedījuma vietu netrūkst, taču strauji piepildās pilsētas kapi. Klapu kapos tiek veikts visvairāk apbedījumu, salīdzinot ar pārējiem Baldones novada lauku kapiem. Par minētās problēmas (apbedījuma vietu trūkumu) ilgtermiņa risinājumiem /pers. G/ nekas nav zināms. /pers. G/ vērtējumā šī problēma nav tik samilzusi. Par Klapu kapu iespējamo paplašināšanu pašvaldībā bija runa jau pirms vairākiem gadiem, taču nekāda rīcība tam nesekoja.

[4.5] Lietā ir domes darbinieka, teritorijas plānotāja, /pers. I/ 2018.gada 2.jūlijā domei adresēts atzinums, kurā norādīts, ka saskaņā ar Teritorijas plānojumu konkrētajā funkcionālajā zonā, kurā atrodas strīdus nekustamais īpašums, nav atļauts ierīkot kapsētu, tās ierīkošana ir atļauta funkcionālās zonas "Mežsaimnieciskie meži" papildizmantošanā. Pašvaldība savu funkciju izpildei ir tiesīga grozīt teritorijas plānojumu, lai attiecīgās funkcijas realizēšanai noteiktu atbilstošu zonējumu. Teritorijas plānojums tiek grozīts, izstrādājot lokālplānojumu. Esošās kapsētas paplašināšana nav pretrunā ar Baldones novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju.

Tiesas sēdē /pers. I/, būdams nopratināts liecinieka statusā, liecināja, ka pārsūdzētā lēmuma sagatavošanas procesā viņš nebija iesaistīts. Pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas /pers. I/ tika lūgts sagatavot atzinumu viņa kompetences ietvaros par to, vai pārsūdzētais lēmums ir juridiski korekts. /pers. I/ skaidroja, ka jautājuma risināšana saistībā ar apbedījuma vietu nepietiekamību tieši neietilpst viņa kompetencē. Pie viņa pēdējo gadu laikā neviens nebija vērsies ar lūgumu sniegt padomu teritorijas plānošanas jautājumos, kam būtu saistība ar kapu izveidošanu un paplašināšanu. Tāpat /pers. I/ skaidroja, ka līdz Teritorijas plānojuma apstiprināšanai 2013.gadā viņš nebija dzirdējis par minētās problēmas aktualitāti, bet turpmāk par to bija dzirdējis no saviem kolēģiem, taču viņam nekas nav zināms par iespējamajiem risinājumiem.

[4.6] Novērtējot minētos atzinumus, liecinieku liecības, lietas dalībnieku paskaidrojumus un lietā noskaidrotos apstākļus to savstarpējā kopsakarā, tiesa atzina, ka pārsūdzētais lēmums nav pienācīgi pamatots ar tā pieņemšanai nepieciešamajiem faktiem. Pārsūdzētajā lēmumā ir tikai izklāstīti faktiskie apstākļi saistībā ar pirkuma līguma noslēgšanu, sniegtas ziņas par strīdus nekustamā īpašuma sastāvu, kā arī norādīts, ka Klapu kapu paplašināšanai var noderēt 0,3 ha, proti, 8,8 procenti no strīdus nekustamā īpašuma. Minētie apstākļi ir izteikti pieļāvuma formā ("var noderēt"), tāpēc nav uzskatāmi par pietiekamu pamatojumu, ka strīdus nekustamais īpašums ir nepieciešams pašvaldības funkcijas nodrošināšanai. Arī pēc būtības pārsūdzētajā lēmumā nav konkrētas norādes par nepieciešamību paplašināt Klapu kapu teritoriju, kā arī nav norādītas ziņas, kas to pamato.

No lietā esošajiem pierādījumiem tiesa secināja, ka apbedījuma vietu nepietiekamības problēma Baldones novada pašvaldības pārziņā esošajās kapsētās būtībā nav bijusi aktualizēta. Domes pozīcija izskatāmās lietas ietvaros tiesu par pretējo nepārliecināja, jo gadījumā, ja šāda problēma pašvaldībā būtu samilzusi, tad no tās institūcijām būtu sagaidāms atbilstošs risinājums, kam loģiski būtu jāatspoguļojas attiecīgajos situācijas ziņojumos, plānošanas dokumentos, tiesību aktu projektos u.c. dokumentos. Izskatāmajā gadījumā dome nekādas norādes par to nav sniegusi, savukārt no liecinieku liecībām izriet, ka minētais jautājums tika pārrunāts vien darbinieku savstarpējās sarunās ikdienas darbu veikšanas laikā.

Vienlaikus tiesa konstatēja pretrunu domes pozīcijā, proti, lai arī domes paskaidrojumos norādīts, ka Klapu kapu paplašināšanas iemesls ir tuvākajā nākotnē prognozētais apbedījuma vietu trūkums Baldones pilsētas kapos un šā iemesla dēļ Klapu kapi tiktu attīstīti kā pilsētas kapi, šāds apsvērums no pārsūdzētā lēmuma neizriet. Pārsūdzētajā lēmumā nav arī sniegti aprēķini, kas apstiprina to, ka pārskatāmajā nākotnē Baldones novada pašvaldības pārziņā esošajos kapos varētu nebūt brīvu apbedījuma vietu. Šāds secinājums neizriet arī no tiesas iegūtās informācijas par Baldones novada teritorijā darbojošos aktuālo kapsētu platību, tajās esošo apbedījuma un brīvo vietu skaitu.

[4.7] Ņemot vērā norādīto apstākļu kopumu, tiesa secināja, ka īpaši svarīga nozīme ir apstāklim, ka konkrēta un atbilstoša informācija, kas raksturotu Baldones novada kapu apsaimniekošanas tendences, netika iegūta pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā. Arī pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas nenotika apspriedes vai konsultācijas ar attiecīgajiem domes darbiniekiem, kuri būtu varējuši sniegt kompetentu viedokli. Līdz ar to jāsecina, ka pārsūdzētais lēmums bija sasteigts un pieņemts bez vispusīgas apstākļu izvērtēšanas. Zināmā mērā uz to norāda arī apstāklis, ka pārsūdzētais lēmums tika pieņemts nākamajā dienā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas.

[4.8] Vēl viens apstāklis, kas tiesas ieskatā raksturo pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesu, ir domes deputāta /pers. F/ domes 2018.gada 24.aprīļa sēdē sniegtais arguments par labu pirmpirkuma tiesību izmantošanai, proti, pirkuma līgumā noteiktā strīdus nekustamā īpašuma cena, kas ir zemāka par tā kadastrālo vērtību. Tiesa atzina, ka lēmuma par pirmpirkuma tiesību izmantošanu pamatā nevar būt konkrētā darījuma ekonomiskais izdevīgums. Šajā sakarā jāņem vērā, ka pašvaldības pirmpirkuma tiesības būtībā ir iejaukšanās privāttiesiskajās attiecībās, proti, tiek liegtas pieteicēja tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu, izslēdzot viņu no iepriekš norunāta privāttiesiska darījuma. Likumdevējs šādu iejaukšanos atzinis par leģitīmu konkrētajos gadījumos, proti, ja pastāv nepieciešamības pašvaldības funkciju realizēšanai, nevis tādēļ, lai radītu pašvaldībai ekonomiska rakstura priekšrocības iepretim privātpersonai.

[4.9] Papildus minētajam tiesa konstatēja, ka pretēji Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmajā daļā noteiktajam pieteicējs netika uzklausīts pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Lai arī domes sēde attiecīgā jautājuma izskatīšanai notika jau nākamajā dienā pēc pieteicēja iesnieguma saņemšanas, domei bija iespējams ātri sazināties ar pieteicēju un informēt viņu par sēdes laiku un vietu, ievērojot, ka pieteicēja iesniegumā bija norādīta gan elektroniskās pasta adrese, gan telefona numurs.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 25.aprīļa spriedumu dome iesniedza apelācijas sūdzību, norādot šādus argumentus un apsvērumus.

[5.1] Likuma "Par pašvaldībām" 78.pantā ir noteiktas pašvaldības pirmpirkuma tiesības, lai nodrošinātu attiecīgās pašvaldības teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju un pašvaldības teritorijas ekonomiskās attīstības intereses. Likumdevējs, nosakot pašvaldībām pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu, ir devis pašvaldībām tiesības iejaukties privātpersonu privāttiesiskajās attiecībās, ierobežojot pārdevēja brīvo gribu pārdot nekustamo īpašumu konkrētajai personai. Dome, izskatot jautājumu par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu, norādīja, ka pašvaldībai šis īpašums ir nepieciešams kapsētas paplašināšanai, proti, likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā paredzētajai pašvaldības autonomās funkcijas īstenošanai. Šīs funkcijas īstenošana ir atzīstama par pietiekamu pamatu, lai ierobežotu pieteicēja izvēles brīvību. Domei līdz šim nav bijusi iespēja iegādāties kādu no nekustamajiem īpašumiem, kurš robežotos ar kādu no Baldones novada kapu teritorijām. Tieši tāpēc tika nolemts izmantot pirmpirkuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu, jo tas robežojas ar Klapu kapiem. Klapu kapi ir vistuvāk pilsētai, tāpēc tos plānots pārdēvēt par pilsētas kapiem.

No lietā esošajiem pierādījumiem ir redzams, ka uz šo brīdi ir brīvas kapavietas Baldones novada kapos, taču tās ļoti ātri piepildās, jo palielinās iedzīvotāju skaits, līdz ar to – arī mirušo skaits. Tāpēc pašvaldībai ir jārisina šī problēma. Klapu kapos, kurus plānots paplašināt uz strīdus nekustamā īpašuma rēķina, ir paredzēts izrakt dīķi, jo nav ūdens ņemšanas vietas, kā arī izveidot autostāvvietas.

[5.2] Ir nepamatots tiesas secinājums par patvaļas aizlieguma principa pārkāpumu izskatāmajā lietā, jo tiesas ieskatā pārsūdzētais lēmums nav pietiekami pamatots. Tiesa pati konstatēja, ka /pers. E/ domes sēdes laikā sniedza informāciju par apbedījuma vietu skaitu kapsētās un par nepieciešamību risināt jautājumu par kapsētas paplašināšanu.

[5.3] Klapu kapu paplašināšana nav pretrunā ar Baldones novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, jo šobrīd spēkā ir Teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam, kas ir ilgtermiņa dokuments, un pašvaldība nevar paredzēt visas vajadzības 10 gadu ilgā posmā. Teritorijas plānojumu ir iespējams grozīt, izstrādājot lokālplānojumu. Šobrīd ir svarīgi strīdus nekustamo īpašumu ierakstīt zemesgrāmatā uz pašvaldības vārda, un tikai pēc tam pašvaldība varēs uzsākt nepieciešamās dokumentācijas izstrādi.

[5.4] Līdz šim domei un darbiniekiem ir bijusi pieredze ar līdzīgiem gadījumiem, gan sagatavojot dokumentus uz domes sēdi, gan pieņemot lēmumus. Arī šoreiz dome vadījās no iepriekšējās pieredzes. Citā administratīvajā lietā (Nr.A420710417), kur dome lēmuma pieņemšanas procesā rīkojās līdzīgi kā šajā lietā, tiesa nekonstatēja pārkāpumus domes rīcībā un domes pieņemto lēmumu atzina par tiesiskumu un pietiekami pamatotu.

[5.5] Ir nekorekts tiesas secinājums, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesu raksturo viena deputāta arguments par strīdus nekustamā īpašuma cenu. Pašvaldībai ikvienā gadījumā ir jārīkojas atbilstoši Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam, tostarp izvērtējot savus izdevumus. Tāpēc apstāklis, ka pirkuma līgumā norādītā strīdus nekustamā īpašuma cena tika salīdzināta ar tā kadastrālo vērtību, neliecina par pārkāpumiem domes rīcībā. Arī citos gadījumos dome rīkojas identiski.

[6] Pieteicējs domes apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un noraidāmu.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa lietu izskata rakstveida procesā.

2019.gada 30.oktobrī notika tiesas sēde, kurā tika uzklausīti domes pārstāvji, pēc kā lietas izskatīšana tika atlikta papildu informācijas noskaidrošanai. Pēc nepieciešamās informācijas noskaidrošanas, pamatojoties uz minēto tiesību normu, tika nolemts turpināt lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Motīvu daļa

I

[8] Lietā izšķirams jautājums par to, vai dome tiesiski un pamatoti izmantoja pirmpirkuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu.

[9] Pašvaldības pirmpirkuma tiesības ir paredzētas likuma "Par pašvaldībām" 78.pantā.

Atbilstoši šā panta pirmajai daļai vietējām pašvaldībām ir pirmpirkuma tiesības, ja pašvaldību administratīvajā teritorijā tiek atsavināts nekustamais īpašums un tas nepieciešams, lai pildītu likumā noteiktās pašvaldību funkcijas, ievērojot teritorijas plānojumā atļauto (plānoto) teritorijas izmantošanu, tiesību aktus, attīstības plānošanas dokumentus un citus dokumentus, kas pamato attiecīgā nekustamā īpašuma nepieciešamību pašvaldības funkciju īstenošanai

Kā redzams, minētā tiesību norma pašvaldības pirmpirkuma tiesību rašanās pamatam izvirza nepieciešamību konstatēt vairākus nosacījumus, tostarp to, ka attiecīgais nekustamais īpašums ir nepieciešams, lai pildītu likumā noteiktās pašvaldības funkcijas. Tas savukārt nosaka pašvaldībai pienākumu izvērtēt attiecīgā nekustamā īpašuma iegādes nepieciešamību kopsakarā ar pašvaldības funkciju izpildi. No minētā izriet, ka pašvaldības lēmumi par pirmpirkuma tiesību izmantošanu ir izdošanas izvēles administratīvie akti Administratīvā procesa likuma 65.panta otrās daļas izpratnē (*sk. Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 11.oktobra sprieduma Nr.SKA-275 (lieta Nr.A42040404) 11.punktu*).

Atbilstoši šai tiesību normai, lemjot par izdošanas izvēles administratīvā akta pieņemšanu, iestāde apsver administratīvā akta izdošanas lietderību.

Apsverot administratīvā akta izdošanas vai satura lietderību, iestāde lemj par administratīvā akta nepieciešamību, piemērotību, vajadzību un atbilstību. Tas ir paredzēts Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā. Savukārt šā likuma 67.panta otrās daļas 6.punktā ir paredzēts, ka viena no administratīvā akta sastāvdaļām ir administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus. Tātad pašvaldībai, nolemjot izmantot pirmpirkuma tiesības uz nekustamo īpašumu, ir ne tikai jāveic lietderības apsvērumi, bet tie ir arī jāatspoguļo administratīvajā aktā.

Tas savukārt nozīmē, ka pašvaldībai lēmumā par pirmpirkuma tiesību izmantošanu ir pienākums pamatot, kādēļ tā izmanto likumā noteiktās pirmpirkuma tiesības, proti, ir jānorāda, konkrēti kuru no likuma "Par pašvaldībām" vai no cita tiesību akta izrietošu funkciju īstenošanai attiecīgo nekustamo īpašumu tā izmantos un kādēļ šo funkciju īstenošanai ir nepieciešams tieši konkrētais nekustamais īpašums. Turklāt pamatojumam nepietiek tikai ar norādi uz kādu no pašvaldības funkcijām, bet attiecīgā nekustamā īpašuma nepieciešamība noteiktas pašvaldības funkciju pildīšanai ir jāpamato ar konkrētiem apstākļiem un norādēm, kādā veidā īpašums tiks izmantots. Šādai nepieciešamībai ir jābūt tagad vai vismaz paredzamā nākotnē esošai, nevis pamatotai ar varbūtību un iespējamiem plāniem kaut kad nākotnē. Šāda pieeja, vērtējot pašvaldības lēmumus par pirmpirkuma tiesību izmantošanu, konsekventi ir atzīta arī administratīvo tiesu judikatūrā (*sk., piemēram, Senāta Administratīvo lietu departamenta 2005.gada 11oktobra spriedumu Nr.SKA-275/2005 (lieta Nr.A42040404), 2009.gada 11.jūnija spriedumu Nr.SKA-210/2009 (lieta Nr.A42448306)*).

[10] Pārsūdzētajā lēmumā, ar kuru nolemts izmantot pašvaldības pirmpirkuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu, norādīts, ka strīdus nekustamais īpašums pašvaldībai nepieciešams pašvaldības funkcijas pildīšanai – kapsētas paplašināšanai.

Kapsētu izveidošana un uzturēšana ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām, kas ir paredzēta likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā. Uz šo tiesību normu ir atsaukusies arī dome pārsūdzētajā lēmumā. Tātad dome ir izpildījusi likumdevēja noteikto pienākumu administratīvajā aktā norādīt pašvaldības funkciju, kuras īstenošanai ir nepieciešams strīdus nekustamais īpašums.

Taču, pamatojot šādu nepieciešamību, dome pārsūdzētajā lēmumā norādījusi vien to, ka strīdus nekustamais īpašums robežojas ar pašvaldības īpašumu Klapu kapi un tā teritorijas daļa apmēram 0,3 ha platībā var noderēt Klapu kapu paplašināšanai, t.i., 8,8 procenti. Nekādu citu pamatojumu pārsūdzētais lēmums nesatur. Pārsūdzētajā lēmumā nav sniegts izskaidrojums, kādēļ attiecīgās funkcijas īstenošanai ir nepieciešams tieši strīdus nekustamais īpašums un kādi apstākļi un norādes liecina par nepieciešamību paplašināt Klapu kapus. Tāpat pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts, kā tieši strīdus nekustamais īpašums tiks izmantots kapu paplašināšanai. Turklāt pārsūdzētajā lēmumā tikai varbūtības formā norādīts, ka strīdus nekustamais īpašums var noderēt kapu paplašināšanai.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka minētajiem apstākļiem ir būtiska nozīme, jo pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka strīdus nekustamais īpašums ir 3,4 ha liels, bet Klapu kapu paplašināšanai var noderēt apmēram 0,3 ha no tā, jo pārējā zeme

3,1 ha platībā ir pārāk zemā vietā. Tā kā dome pati pārsūdzētajā lēmumā konstatējusi, ka kapu paplašināšanai ir izmantojami vien 8,8 procenti no strīdus nekustamā īpašuma, tad it īpaši būtu sagaidāms pamatojums, kāpēc dome nolemj izmantot pirmpirkuma tiesības uz visu strīdus nekustamā īpašuma platību. Proti, šādā gadījumā no domes būtu sagaidāms, ka tā pārsūdzētajā lēmumā izskaidros, kādā veidā kapu paplašināšanai tiks izmantots arī 3,1 ha no strīdus nekustamā īpašuma. Ja dome bija paredzējusi apbedījuma vietu skaita paplašināšanai izmantot 0,3 ha no strīdus nekustamā īpašuma, bet atlikušo 3,1 ha izmantot citu funkciju īstenošanai, tad arī tas būtu jāatspoguļo un jāpamato pārsūdzētajā lēmumā. Taču pārsūdzētajā lēmumā tas nav norādīts. Līdz ar to no pārsūdzētā lēmuma netop skaidrs, kādu apsvērumu dēļ dome nolēma izmantot pirmpirkuma tiesības uz strīdus nekustamo īpašumu, kā arī tas, kādu apsvērumu dēļ dome uzskatīja par neiecietsamu pirmpirkuma tiesības izmantot uz visu strīdus nekustamā īpašuma platību, ja reiz dome pati pārsūdzētajā lēmumā atzinusi, ka 3,1 ha no strīdus nekustamā īpašuma atrodas pārāk zemā vietā, no kā jāsecina, ka kapsētas paplašināšanai šī strīdus nekustamā īpašuma daļa nevar tikt izmantota.

Ņemot vērā šos apstākļus, proti, to, ka pārsūdzētais lēmums nesatur nekādu pamatojumu par to, kāpēc konkrētās pašvaldības funkcijas īstenošanai ir nepieciešams tieši strīdus nekustamais īpašums un kā tas tiks izmantots šīs funkcijas īstenošanai, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums neatbilst iepriekš norādītajai Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajai daļai un 67.panta otrās daļas 6.punktam.

[11] Papildus minētajam Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 150.panta pirmo daļu iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu. Atbilstoši šā panta otrajai daļai iestāde var atsaukties tikai uz tiem pamatojumiem, kuri minēti administratīvajā aktā. Saskaņā ar šā likuma 250.panta otro daļu tiesa, vērtējot administratīvā akta tiesiskumu, spriedumā ņem vērā tikai to pamatojumu, ko iestāde ietvērusi administratīvajā aktā.

Tātad administratīvā akta tiesiskuma pārbaudes ietvaros tiesai ir saistošs tikai tas pamatojums, kas ir norādīts pārsūdzētajā administratīvajā aktā. Šā iemesla dēļ pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu nevar pamatot tie apstākļi, argumenti un apsvērumi, ko dome norādījusi apelācijas sūdzībā un dokumentos, kas sastādīti pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas. Proti, gan no apelācijas sūdzības, gan no domes paskaidrojumiem, kas sniegti lietas izskatīšanas gaitā pirmās instances tiesā un apelācijas instances tiesā, gan arī no domes darbinieku pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas sastādītajiem atzinumiem, gan arī no pirmās instances tiesā nopratināto liecinieku liecībām izriet, ka strīdus nekustamais īpašums pilnībā Klapu kapu paplašināšanai ir nepieciešams ne tikai tamdēļ, lai palielinātu apbedījuma vietu skaitu (0,3 ha platībā), bet arī tamdēļ, lai ierīkotu tajā ūdens ņemšanas vietu – dīķi – ,jo šobrīd Klapu kapos ir uzstādīts sūknis, taču tas regulāri tiek izdemolēts un tāpēc nedarbojas. Tāpat ir paredzēts izveidot autostāvvietas, jo šobrīd Klapu kapu apmeklētāji un bēru ceremoniju dalībnieki automašīnas novieto vai nu uz šosejas, kas ir bīstami, vai arī uz blakus esošā nekustamā īpašuma, kura īpašniece pret to kategoriski iebilst.

No minētā izriet, ka pēc administratīvā akta (pārsūdzētā lēmuma) pieņemšanas dome faktiski ir mēģinājusi objektīvi pamatot, kāpēc tai attiecīgās funkcijas īstenošanai ir nepieciešams strīdus nekustamais īpašums visā tā platībā. Taču pārsūdzētajā lēmumā nav norādīts neviens no minētajiem apstākļiem, argumentiem un apsvērumiem, tāpēc, pamatojoties uz iepriekš norādītajām Administratīvā procesa likuma normām, šobrīd, konkrētajam jautājumam risinoties tiesā, šie argumenti pārsūdzētā lēmuma tiesiskuma pamatošanai faktiski nav pieļaujami.

Pie pretēja secinājuma Administratīvā apgabaltiesa nenonāk, ievērojot arī apelācijas sūdzībā norādīto, ka no domes sēdes audioieraksta izriet, ka domes darbiniece /pers. E/ pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas bija informējusi domes deputātus par nepieciešamību risināt jautājumu par kapsētu paplašināšanu. Tāpat pie pretēja secinājuma apgabaltiesa nenonāk, ievērojot arī domes apelācijas instances tiesā iesniegtos dokumentus (saraksti ar blakus esošā nekustamā īpašuma īpašnieci /pers. M/), no kuriem izriet, ka dome bija plānojusi paplašināt Klapu kapus. Kā tika norādīts jau iepriekš, ar vispārēju norādi uz kapsētas paplašināšanas nepieciešamību ir nepietiekami, lai varētu pamatot pašvaldības pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu. Konkrētajai nepieciešamībai ir jābūt pamatotai, un pamatojumam jābūt tādam, lai tas būtu saprotams administratīvā procesa dalībniekiem un tiesai, lai attiecīgi tiesa varētu pārbaudīt pamatojumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 66.panta nosacījumiem. Izskatāmajā gadījumā, kā tika norādīts jau vairākkārt, pārsūdzētais lēmums šādu pamatojumu nesatur.

[12] Pārsūdzētā lēmuma pamatojuma kontekstā norādāms vēl kāds būtisks apstāklis.

Proti, likuma "Par pašvaldībām" 78.panta pirmā daļa, piešķirot pašvaldībai pirmpirkuma tiesības, vienlaikus uzliek pienākumu ievērot teritorijas plānojumā atļauto (plānoto) teritorijas izmantošanu, tiesību aktus, attīstības plānošanas dokumentus un citus dokumentus, kas pamato attiecīgā nekustamā īpašuma nepieciešamību pašvaldības funkciju īstenošanai. Tātad, lemjot par pirmpirkuma tiesību izmantošanu, pašvaldībai cita starpā ir jānoskaidro arī attiecīgā nekustamā īpašuma atļautā izmantošana.

Tas ir paredzēts arī noteikumu Nr.919 3.punktā, kas ir citēts arī pārsūdzētajā lēmumā. Saskaņā ar šo tiesību normu, ja vietējai pašvaldībai atsavināmais nekustamais īpašums nepieciešams, lai pildītu likumā noteiktās pašvaldību funkcijas, ievērojot teritorijas plānojumā atļauto (plānoto) teritorijas izmantošanu, tiesību aktus, attīstības plānošanas dokumentus un citus dokumentus, kas pamato attiecīgā nekustamā īpašuma nepieciešamību pašvaldības funkciju īstenošanai, vietējās pašvaldības dome ne vēlāk kā 20 dienu laikā pēc pirkuma līguma vai tā noraksta saņemšanas pieņem lēmumu par pirmpirkuma tiesību izmantošanu vai atteikumu izmantot pirmpirkuma tiesības.

Pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka strīdus nekustamais īpašums sastāv no lauksaimniecībā izmantojamās zemes un

daļa no tā ir zem ūdens. Tāpat pārsūdzētajā lēmumā konstatēts, ka strīdus nekustamais īpašums atrodas Rūpniecības teritorijā. Saskaņā ar Teritorijas plānojumu kapsētas drīkst ierīkot tikai Meža teritorijā. Tādējādi, tā kā dome pārsūdzētā lēmuma pieņemšanās laikā bija konstatējusi, ka strīdus nekustamais īpašums atrodas tādā teritorijā, kuras atļautā izmantošana nepieļauj kapsētu izveidošanu, tad vēl jo vairāk pārsūdzētajam lēmumam būtu jāsatur tāds pamatojums, kas pārliecinoši norādītu uz strīdus nekustamā īpašuma nepieciešamību un piemērotību konkrētās pašvaldības funkcijas īstenošanai.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka teritorijas plānojumu var mainīt, tostarp izstrādājot lokālplānojumu, tāpēc šis apstāklis nav šķērslis strīdus nekustamā īpašuma izmantošanai kapsētas paplašināšanai. Taču šis arguments, tāpat kā arī pārējie domes paskaidrojumi faktiski norāda uz to, ka sākotnēji tika pieņemts lēmums par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu un tikai pēc tam tika noformulēts šādas nepieciešamības pamatojums. Tas faktiski izriet arī no pirmās instances tiesā domes darbinieku sniegtajiem skaidrojumiem liecībās. Taču tiesiska administratīvā akta gadījumā būtu jābūt otrādi, proti, vispirms tiek veikti lietderības apsvērumi un pēc tam tiek pieņemts attiecīgi pamatots administratīvais akts.

[13] Papildus minētajam Administratīvā apgabaltiesa norāda vēl kādu apstākli.

Kā tika konstatēts jau iepriekš, pārsūdzētajā lēmumā ir norādīts, ka Klapu kapu paplašināšanai var noderēt 0,3 ha no strīdus nekustamā īpašuma. No lietas materiāliem redzams, ka pieteicējs 2018.gada 7.maijā vērsās domē ar iesniegumu, norādot, ka pieteicējs izprot pašvaldības vajadzības un tāpēc pieteicējs ir gatavs apmēram 0,3 ha no strīdus nekustamā īpašuma atsavināt pašvaldībai, lai tā varētu īstenot savu funkciju – paplašināt kapsētu. Arī no turpmāk pieteicēja paustās nostājas redzams, ka pieteicējs vēlējās konkrēto jautājumu atrisināt ar domi ārpus tiesas, vienojoties par strīdus nekustamā īpašuma daļas atsavināšanu pašvaldībai.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 107.[1] pantu, ja tiesa (tiesnesis) uzskata, ka lietā iespējams izlīgums, tiesa (tiesnesis) var izskaidrot procesa dalībniekiem izlīguma (administratīvā līguma) noslēgšanas iespējas, kā arī sniegt ierosinājumus izlīguma nosacījumiem. Izlīguma noslēgšanas iespēju izskaidrošanu tiesa (tiesnesis) var veikt gan rakstveidā, gan tiesas sēdē. Tiesa (tiesnesis) var sasaukt tiesas sēdi tikai šā jautājuma apspriešanai.

Ņemot vērā pieteicēja pausto gatavību atsavināt pašvaldībai daļu no strīdus nekustamā īpašuma, kā arī to, ka ne no pārsūdzētā lēmuma, ne arī no domes sniegtajiem paskaidrojumiem nav rodama skaidrība par to, kāpēc dome nevēlējās konkrēto jautājumu atrisināt, vienojoties ar pieteicēju par daļu no strīdus nekustamā īpašuma atsavināšanas, Administratīvā apgabaltiesa minēto jautājumu centās noskaidrot apelācijas tiesvedības laikā. Šajā sakarā pat tika uzklausīti domes pārstāvji tiesas sēdē, taču neviens no domes pārstāvjiem tā arī nespēja sniegt objektīvu izskaidrojumu konkrētajai domes nostājai. Domes pārstāvju tiesas sēdē sniegtie skaidrojumi par autostāvvietas izveides un dīķa ierīkošanas nepieciešamību nepārliecina par objektīvu vajadzību iegādāties strīdus nekustamo īpašumu visā tā platībā, jo 3,1 ha ir liela platība autostāvvietas un dīķa izveidošanai kapsētā, kurā atbilstoši pašvaldības sniegtajai informācijai gadā tiek veikti 6-8 apbedījumi. Neapšaubāmi tiesa nevar iejaukties pašvaldības kompetencē un tās vietā izlemt, kā ir lietderīgāk un pareizāk uzturēt kapsētas, tostarp norādīt pašvaldībai, cik liels nekustamais īpašums tai ir nepieciešams attiecīgās funkcijas īstenošanai. Tāpat tiesa nevar piespiest lietas dalībniekus noslēgt izlīgumu. Taču atbilstoši jau iepriekš norādītajam pašvaldībai, izdarot konkrētu izvēli, kas rezultējas atbilstoša satura administratīvajā aktā, ir jābūt spējīgai pamatot savu izvēli, kas izskatāmajā lietā no pašvaldības tā arī netika sagaidīts.

2019.gada 23.decembrī dome informēja Administratīvo apgabaltiesu par iemesliem, kāpēc tā nesaredz iespēju vienoties ar pieteicēju (*lietas 2.sējuma 3.-4.lapa*), taču šis domes viedoklis sniegts par pieteicēja vienošanās piedāvājumu jau ar citiem vienošanās nosacījumiem (*lietas 1.sējuma 248.-249.lapa*).

[14] Rezumējot iepriekš norādīto, kā arī saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojoties pirmās instances tiesas argumentiem (s*k. atreferējumu šā sprieduma 4.punktā*), Administratīvā apgabaltiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par prettiesisku un atceļamu. Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka tā nesniegs atbildes uz pieteicēja apelācijas instances tiesā vairākkārt sniegtajiem apsvērumiem par domes un tās darbinieku rīcības atbilstību pieteicēja norādītajām tiesību normām, jo šie argumenti neietekmē lietas iznākumu, turklāt virkne no tiem nav tieši attiecināma uz lietā risināmo strīdu.

Savukārt saistībā ar domes apelācijas sūdzībā norādīto, ka Administratīvā apgabaltiesa citā līdzīgā lietā domes lēmumu atzina par tiesisku un pamatotu, Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka domes 2017.gada 31.janvāra lēmumā Nr.1, kas par tiesisku ir atzīts ar Administratīvās apgabaltiesas spriedumu lietā Nr.A420170417, ir sniegts pamatojums pirmpirkuma tiesību izmantošanai uz nekustamo īpašumu, proti, dome ir norādījusi, ka tai attiecīgais nekustamais īpašums ir nepieciešams malkas sagādāšanai apkures nodrošināšanai. Apkures nodrošināšana ir organizatorisks un finansiāls atbalsts mācību iestādei – mūzikas skolai – un izglītības atbalsts bibliotēkai. Minētajā domes lēmumā ir norādīti tādi apstākļi un argumenti, ko ir iespējams izvērtēt un ko Administratīvā apgabaltiesa arī darīja, lai noskaidrotu, vai dome ir veikusi pareizus lietderības apsvērumus. Taču izskatāmais gadījums ir citādāks. Tāpēc minētajā lietā pieņemtie tiesas nolēmumi nedod pamatu atzīt par tiesisku izskatāmajā lietā pārsūdzēto lēmumu.

II

[15] Pieteicēja pārstāvis 2020.gada 27.februārī Administratīvajā apgabaltiesā iesniedza lūgumu par pagaidu

aizsardzības piemērošanu (*lietas 2.sējuma 44.lapa*), kas pēc trūkumu novēršanas izskatīšanai pieņemts 2020.gada 1.aprīlī. 2020.gada 1.aprīlī pieteicējs informēts, ka pagaidu aizsardzības lūgums tiks izskatīts spriedumā.

Ņemot vērā, ka lieta šobrīd tiek izskatīta pēc būtības, tad ir izlemjams jautājums nevis par Administratīvā procesa likuma 196.panta piemērošanu, uz ko pamatojas pieteicēja pārstāvis, bet gan par sprieduma nekavējošu izpildi.

[16] Sprieduma nekavējošu izpildi regulē Administratīvā procesa likuma 265.pants. Saskaņā ar šā panta pirmo daļu, pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, tiesa var noteikt, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties, ja sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējam vai arī sprieduma izpilde var kļūt neiespējama. Atbilstoši panta otrajai daļai, ja tas paredzēts likumā, tiesa pati nosaka, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties.

Lūgumā norādīts, ka pieteicējs strīdus nekustamo īpašumu iegādājās ar skaidru un noteiktu mērķi veikt primārās lopbarības ražošanu. Ņemot vērā, ka šobrīd strīdus nekustamais īpašums ir reģistrēts uz SIA "/Nosaukums/" vārda un līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim pieteicējam nav tiesību veikt nekādas darbības strīdus nekustamajā īpašumā, pieteicējs lūdz uzdot zemesgrāmatai reģistrēt aizliegumu rīkoties ar strīdus nekustamo īpašumu. Šāds lūgums pamatots ar to, ka pašreizējais strīdus nekustamā īpašuma īpašnieks 2018. un 2019.gadā veica vairākkārtēju zāles smalcināšanu, kas veicina bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, tādējādi nodarot kaitējumu strīdus nekustamā īpašuma nākotnes izmantošanas perspektīvām un potenciāli apdraud pieteicēja ieņēmumus.

Ar minēto lūgumu pieteicējs faktiski lūdz noregulēt attiecības starp pieteicēju un pašreizējo strīdus nekustamā īpašuma īpašnieku. Šīs attiecības ir civiltiesiskās attiecības, kas nav pakļautas administratīvo tiesu kontrolei. Citiem vārdiem sakot, administratīvās tiesas kompetencē neietilpst civiltiesisko attiecību regulēšana starp privātpersonām. Tā kā administratīvā tiesa izskatāmajā lietā vērtē publiski tiesiskās attiecības starp pieteicēju un pašvaldību un šajās attiecībās neietiecas privāttiesiskās attiecības starp pieteicēju un strīdus nekustamā īpašuma īpašnieku, nav konstatējams tiesisks pamats sprieduma nekavējošajai izpildei. Līdz ar to pieteicēja pārstāvja lūgums ir noraidāms.

III

[17] Papildus minētajam Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja pārstāvis lietā ir pieteicis virkni lūgumu par papildu pierādījumu nodrošināšanu (*lietas 2.sējuma 32.-34.lapa, 32.a lapa*). Tāpat lietā ir iesniegtas fotofiksācijas, sarakste ar Klapu kapiem blakus esošā zemesgabala īpašnieci /pers. M/, domes lēmumi par /pers. M/ piederošā nekustamā īpašuma daļas atsavināšanu sabiedrības vajadzībām, Valsts zemes dienesta un valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts ceļi" sniegtā informācija, izdrukas no Valsts zemes dienesta interneta vietnes u.c. dokumenti.

Ņemot vērā to, ka Administratīvā apgabaltiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par prettiesisku un atceļamu būtisku procesuālu pārkāpumu dēļ – pamatojuma neesības un pieteicēja neuzklausīšanas dēļ – , minētajiem pierādījumiem nav izšķirošas nozīmes konkrētās lietas izspriešanai. Daļai no šiem pierādījumiem būtu nozīme, ja dome būtu veikusi lietderības apsvērumus un būtu tos atspoguļojusi pārsūdzētajā lēmumā. Šādā gadījumā daļa no pierādījumiem varētu pamatot to, vai dome ir pareizi izdarījusi lietderības apsvērumus. Taču, tā kā dome to izskatāmajā gadījumā nav darījusi, tad Administratīvā apgabaltiesa nesniegs vērtējumu par iepriekš norādītajiem pierādījumiem. Šā iemesla dēļ Administratīvā apgabaltiesa arī noraida pieteicēja pārstāvja lūgumus par papildu pierādījumu nodrošināšanu. Turklāt daļa no pieteicēja pārstāvja lūgumiem par pierādījumu nodrošināšanu vispār nav attiecināma uz lietā risināmo strīdu, proti, to, vai dome pamatoti un tiesiski lēmusi par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz strīdus nekustamo īpašumu. Tāpat Administratīvā apgabaltiesa nesaskata objektīvu pamatu apšaubīt, ka dokumentus domes vārdā ir parakstījis domes priekšsēdētājs /pers. P/, līdz ar ko apgabaltiesa nekonstatē pamatu paraksta ekspertīzes noteikšanai.

IV

[18] Tāpat pieteicēja pārstāvis lietā ir iesniedzis vairākas blakus sūdzības (*sk. lietas 2.sējuma 43., 48., 51.lapu*). Tās ir iesniegtas par tiesneses rezolūcijām un vēstulēm. Pieteicējs ir informēts, ka jautājums par blakus sūdzību virzību tiks lemts, izskatot lietu pēc būtības.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 324.panta ceturto daļu, ja blakus sūdzība iesniegta par lēmumu, kas saskaņā ar šo likumu nav pārsūdzams, šo blakus sūdzību uzskata par neiesniegtu. Atbilstoši šā likuma 315.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesas lēmumi ir pārsūdzami tikai Administratīvā procesa likuma noteiktajos gadījumos.

Pamatojoties uz minētajām tiesību normām, pieteicēja pārstāvja 2020.gada 27.februāra blakus sūdzības par Administratīvās apgabaltiesas tiesneses 2020.gada 19.februāra rezolūcijām, 2020.gada 2.marta vēstuli un 2020.gada 3.marta rezolūciju, uzskatāmas par neiesniegtām.

V

[19] Pieteicēja pārstāvis ir arī pieteicis noraidījumu tiesnesei D.Makarovai.

[20] Noraidījums pamatots ar Administratīvā procesa likuma 117.panta pirmās daļas 4.punktu. Šī tiesību norma noteic, ka tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš personiski tieši vai netieši ir ieinteresēts lietas iznākumā

vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti.

Noraidījumā ir sniegtas atsauces uz virkni likuma "Par tiesu varu", Administratīvā procesa likuma un Latvijas Republikas Satversmes tiesību normām. Pieteicējs uzskata, ka ir pārkāpta virkne šajos normatīvajos aktos nostiprināto tiesību principu. Noraidījuma pamatā ir pieteicēja neapmierinātība ar

kārtību, kādā tika lemti pieteicēja pieteiktie lūgumi un iesniegtās blakus sūdzības, ar lietas izskatīšanai noteikto procesa veidu u.tml. apstākļiem. Tā kā šie apstākļi ir vērsti uz lietas izskatīšanu pēc būtības un pieteicējs tika informēts, ka pieteicēja pārstāvja pieteiktie lūgumi tiks izlemti, izskatot lietu pēc būtības, kas arī tika izdarīts, nav saskatāms Administratīvā procesa likuma 117.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētais noraidījuma pamats. Turklāt pieteiktajā noraidījumā pieteicēja pārstāvis pietiekami plašu uzmanību pievērsis apstāklim par to, ka pieteicēja pārstāvim netika nodrošināta iespēja iepazīties ar 2019.gada 30.oktobra tiesas sēdes audioierakstu. Šajā sakarā pieteicēja pārstāvis norādījis nepatiesu informāciju, proti, to, ka tiesas sēdē tika minēts, ka tiek veikts audio ieraksts. Tas tiesas sēdē netika norādīts. Turklāt, ja pieteicēja pārstāvis uzskatīja, ka tiesas sēdes gaita rakstveida protokolā ir fiksēta nepareizi, pieteicēja pārstāvim saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 139.panta pirmo daļu bija tiesības iesniegt piezīmes pie protokola, kas lietas dalībniekiem tika izskaidrots tiesas sēdē, bet ko pieteicēja pārstāvis nav darījis. Tāpat noraidījumā ir norādīta nepatiesa informācija par to, ka tiesnese ir apturējusi tiesvedību lietā. Tiesvedība izskatāmajā lietā nekad nav bijusi apturēta.

[21] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 119.panta ceturtās daļas 1.punktu, ja noraidījums pieteikts vienam tiesnesim, lēmumu pieņem pārējais tiesas sastāvs.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, tiesneši K.Berķis un L.Paegļkalna, nekonstatējot Administratīvā procesa likuma 117.panta pirmās daļas 4.punktā paredzētos apstākļus, nolemj nepieņemt pieteicēja pārstāvja tiesnese i D.Makarovai pieteikto noraidījumu.

VI

[22] Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa noteic, ja pieteikums pilnībā vai daļā apmierināts tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu.

Pieteicējs ir samaksājis valsts nodevu 30 *euro* apmērā par pieteikuma iesniegšanu.

Tā kā pieteikums tiek apmierināts, no atbildētājas Baldones novada pašvaldības par labu pieteicējam piespriežama valsts nodeva 30 *euro*.

Lai saņemtu valsts nodevu, pieteicējam saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumu Nr.85 "Kārtība, kādā administratīvajā lietā iemaksā, atmaksā un atlīdzina valsts nodevu un iemaksā un atmaksā drošības naudu" 14.punktu pēc tam, kad stājies spēkā tiesas nolēmums, kurā ir paredzēta valsts nodevas atlīdzināšana, jāiesniedz Baldones novada domē atbilstošs iesniegums par valsts nodevas atlīdzināšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 117.panta pirmās daļas 4.punktu, 119.panta ceturtās daļas 1.punktu, 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

nepieņemt /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja pieteikto noraidījumu tiesnesei Diānai Makarovai.

Apmierināt /pers. B/ pieteikumu.

Atcelt ar tā pieņemšanas dienu Baldones novada domes 2018.gada 24.aprīļa lēmumu Nr.4 (sēdes protokols ?19).

Piespriest no Baldones novada pašvaldības par labu /pers. B/ (personas kods /personas kods/) samaksāto valsts nodevu 30 *euro* apmērā.

Noraidīt /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja lūgumu par sprieduma nekavējošu izpildi.

Uzskatīt par neiesniegtām /pers. B/ pilnvarotā pārstāvja blakus sūdzības.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente D.Makarova

Tiesneši K.Berķis

L.Paegļkalna